

Forord

Velkommen til syvende udgave af *Jernbanehistorie*. Tidsskriftet har en bred tilgang til den samfundsmæssigt vigtige jernbanehistorie og favner både den politiske, sociale, teknologiske, mentale og økonomiske historie. Det betyder, at vi gerne bringer artikler med vidt forskelligt fagligt udgangspunkt – så længe omdrejningspunktet er jernbanen. Jernbanens historie handler ikke kun om teknologi og rejser. Der er mange andre aspekter, som er afledt af jernbanen, eller hvor jernbanen har spillet en rolle – det være sig i forhold til genforeningen i 1920, spredning af pandemier eller den aktuelle indretning og funktion af nye metro-stationer. Det er temaerne i denne udgave af *Jernbanehistorie*.

Der investeres og anlægges bymæssige jernbaner i stort omfang i disse år i landets tre største byer – ikke mindst i København. Metroanlæggene er et storbyfænomen, der sammen med S-tog og en kommende letbane understøtter pendling og mobilitet. Det er imidlertid ikke sikkert, at den designmæssige løsning, der er valgt i de ellers meget arkitektonisk roste nye metrostationer, er den mest befordrende for mobiliteten. Det undersøges i den første artikel, der således har et helt nutidigt/fremtidigt perspektiv.

2020 var et jubilæumsår – 75-året for krigens afslutning – men det største var nok hundredåret for den sønderjyske genforening. Selvom fejringen heraf blev kraftigt corona-udfordret, er der skrevet en del artikler om emnet. Der er også et jernbaneaspekt, som vi ikke skal snydes for, og vi har været heldige at få en af de førende eksperter på området til at skrive om genforeningen i et jernbaneperspektiv.

2020 har været et meget usædvanligt år, hvor meget ikke fungerede, som det plejer, og vi ser måske ind i en fremtid, hvor meget permanent er forandret. Pandemiudbruddet har påvirket alle dele af samfundet – ikke mindst de moderne

massetransportformer, der foruden at have spillet en væsentlig rolle i den globale udbredelse af COVID-19 også er meget hårdt ramt med svindende passagertal. Det gælder i særdeleshed luftfarten, men også den nationale, kollektive trafik – ikke mindst jernbanen – er ramt af nedgang i antallet af rejsende. Pandemiens hærgen har i den sidste artikel inspireret til at se tilbage på tidligere tilsvarende pandemier og overvejelser om transportformers – i særdeleshed jernbanens – historiske rolle.

Sidst i tidsskriftet bringer vi som vanligt anmeldelser af dansk og international jernbanelitteratur. 2020 var desværre også året, hvor en af de markante jernbaneforfattere afgik ved døden – kort før udgivelsen af sin sidste bog. Vi mindes Lars Viinholt-Nielsen og ser på hans forfatterskab.

Jernbanehistorie bringer fagfællebedømte artikler, hvilket vil sige, at artiklernes kvalitet bliver vurderet anonymt af en fagperson. Denne giver anbefalinger til, om artiklen skal publiceres med større eller mindre ændringer, eller – i sjældne tilfælde – om den ikke kan publiceres. Formålet er at højne kvaliteten af artiklerne. Vi bringer dog også ikke-fagfællebedømte artikler, som vurderes af redaktionen – og fordelingen af fagfællebedømte og ikke-fagfællebedømte artikler varierer.

Redaktionen vil gerne opfordre forskere og forfattere af jernbanerelaterede emner til at indsende idéer til eller korte beskrivelser af artikler (abstracts) – hjælp os til at gøre *Jernbanehistorie* til det førende forum for jernbanehistorisk forskning i dets mange afskygninger.

Tidsskriftet bliver offentliggjort med fri adgang på tidsskrift.dk ca. et år efter, den trykte version er udkommet.

Redaktøren, Odense, januar 2021